

Podprimo šolo!

V Ženevi razpravljajo o italijansko-abetesinskem sporu

Taktika zavlacovanja - Neposredna pogajanja med Italijo in Abesinijo se bodo nadaljevala - Zanimiv predlog za zapretje Sueškega prekopa v slučaju vojne

V sredo se je setal v Ženevi svet Zveze narodov pod predsedstvom sovjetskega zastopnika Litvinova. Na dnevnem redu zasedanja je trenutno najbolj pereče mednarodno vprašanje — spor med Abesinijo in Italijo.

Vozel, katerega so se lotili diplomati, je presneto zamotan in od uspeha njihovega dela utegne biti odvisna nadaljnja usoda meddržavne organizacije, v katero je človeštvo — takoj po svetovni vojni — polagalo svoje velike upe. Zveza narodov je imela bili svetovna organizacija za ohranitev miru med narodi ter za pospeševanje kulturnih in trgovinskih stikov med njimi. Te upe je ženevska organizacija izpolnila le v niči meri. Ko je bilo treba nastopiti proti krivičnemu početju velikih držav, se je kmalu izkazala njena nemoč. Tako je na primer Japonska, vsklik protestom Zveze narodov, zasedla Mandžurijo in dela tudi danes na Kitajskem po svoji mili in nemili volji. Več sreče je imela, ko je bilo treba prisiliti na kakšno znanjšo državo. A haš njeni uspehi napram malim in njeni neuspehi napram velikim so dali pover za sumničnje, da je Zveza narodov zgolj orodje za zatiranje slabotnih.

Vpravi radi tega je sedanji spor med Abesinijo in Italijo velike in morda odločilne važnosti za nadaljnji obstoj Zveze. Italija, velika država s preko 40 milijonov ljudi in ki razpolaga z modernim vojaškim aparatom, hoče zasesti Abesinijo, ki se glede prebivalstva in vojaške priprave ne more meriti z njo. Obe državi sta članici Zveze narodov. Ves svet je prepričan, da so Italijani napadalci; torej bi bila rešitev tega spora kaj enostavna: Zveza bi morala nastopiti z vso odločnostjo proti Italiji. V praksi pa stvar ni tako lahka. Italija grozi da izstopi iz Zveze, če bodo skušali v Ženevi preveč pritiskati nanjo. S tem bi Zveza spet zgubila, enega izmed svojih "velikih" članov in njen ugled bi trpel.

Kako ukreniti, da bo volk sit in koza cela? Kako storiti, da bo Italija zadovoljna, da Abesinija ne bo preveč trpela in da se tudi Zveza ne bo preveč zamajala?

V trenutku, ko to pišemo, v Ženevi še ni bil končnoveljavno odoben sporazum, vendar pa je skoro že gotovo, da se bo Zveza za sedaj "izmazala" na sledeči način: pregovorila bo Italijane in Abesince, naj nadaljujejo z neposrednimi pogajanjimi, ki so se prekinila v Scheweningenu. Znano je, da so se ta pogajanja prekinila, ker sta hotela zastopnika Abesinije ugotoviti, kat. drž. prip. Aal-uai, kjer se je dogel dil prvi incident. Za ta prepad so diplomatje že našli most: omenjena na selbina leži na spornem ozemlju. Sedaj se pogajanja lahko nadaljujejo.

Vozel je zamotan in ne bo lahek posel, razvozlati ga.

Slišal se je že kakšen predlog: Zveza narodov najbi proglasila svoj protektorat nad Abesinijo, ki naj bi do bila približno takšno upravo, kakor ima mesto Gdansk. Imela bi svoje državne oblasti, Zveza narodov pa bi nad njimi izvrševala svoje nadzorstvo potom posebnega guvernerja. Italiji naj bi se dovolilo v Abesiniji znatne gospodarske ugodnosti. Vendar pa obe prizadeti državi izjavljata, da s takšno rešitvijo nista zadovoljni: Abesinija hoče ohraniti svojo popolno neodvisnost, Italija po hoče iz Abesinije narediti svojo kolonijo.

Drugi spet predlagajo, naj Zveza odločno potegne z eno ali z drugo izmed obeh držav: ali naj izključi Abesinijo, ker se ni odpravila trgovine s sužnji (katera cvete sicer tudi v Italijanski Somaliji), ali pa naj jo zaščiti in Italiji zagrozi z gospodarskim bojkotom, z zapretjem Sueškega prekopa itd.

Ni pričakovati, da bi se ženevska diplomatija odločila že sedaj za tako odločno rešitev. Vojna še dobra dva meseca najbrž ne bo izbruhnila, ker traja do oktobra v Abesiniji deževna doba. Ni torej pametno, da bi se človek prenačil. In diplomatje so previdni ljudje. V dveh mesecih se lahko marsikaj zgodi. Nekateri celo pravijo da je beda v Italiji vedno hušja ter da nezadovoljstvo z režimom vsak dan bolj narašča. Kdor pozna fašistični policijski aparat, dobro ve, da treba te vesti sprejeti z največjo previdnostjo. V Italiji je prav mnogo zatiranih, a tudi mnogo zatirancev, ki imajo vso moč in ki skrbno pazijo, da bi se njihov položaj — ki je tudi v gospodarskem oziru ugoden — ne omajal.

Ne glede na te pomisleke pa je vse-kakor res, da se v dveh ali treh mesecih lahko marsikaj zgodi. In zato je previdnost diplomatov utemeljena.

V trenutku, ko to pišemo, v Ženevi še ni bil končnoveljavno odoben sporazum, vendar pa je skoro že gotovo, da se bo Zveza za sedaj "izmazala" na sledeči način: pregovorila bo Italijane in Abesince, naj nadaljujejo z

neposrednimi pogajanjimi, ki so se prekinila v Scheweningenu. Znano je, da so se ta pogajanja prekinila, ker sta hotela zastopnika Abesinije ugotoviti, kat. drž. prip. Aal-uai, kjer se je dogel dil prvi incident. Za ta prepad so diplomatje že našli most: omenjena na selbina leži na spornem ozemlju. Sedaj se pogajanja lahko nadaljujejo.

Predlog je za Italijane spremljiv, ker se bo izbruh vojne s tem zavlekel. Začeti itak še ne nameravajo. Če so že pred dobrim pol letom začeli pošiljati čete v Afriko, so imeli zato svojo tehtne razloge: predvsem ni moglo-če poslati preko morja kar vse vojske naenkrat; na drugi strani pa je tudi potrebno, da se vojaki nekoliko prilagodijo podnebnju preden prično sovražnosti.

In temu predlogu se tudi Abesinci ne bodo mogli upirati, saj se končno, še ne gre za njihovo kožo.

Vojne priprave se medtem nadaljujejo toliko v italijanskih kolonijah, kolikor v Afriki.

V zvezi z Sueškim prekopom je neka skupina angleških žena sprožila zanimiv predlog. Po nekem mednarodnem dogovoru se ta prekop ne sme zapreti vojnim ladjam niti v slučaju vojne; to oviro bi morda lahko odstranila Zveza narodov, zadeva pa se lahko reši tudi na bolj preprost način. Angleške žene predlagajo naj bi se kupil star parnik, se natovoril s cementom ter potopil v Sueškem prekopu v ugodnem trenutku. Tak ugoden trenutek bi nasleplil, če bi se Italija močno angažirala v Abesiniji ter bi nujno rabila nov dotok vojaštva in materiala. Italija bi morala v takšnem slučaju pošiljati svoje ladje, cirkrog rtiča Dobro nade; in to je kaj zamudna pot, dolga pet do šest tednov.

Poplave na Kitajskem

Grozna poročila prihajajo s Kitajskega o strašnem razdejanju, ki so ga povzročile poplave. Posebno odposlanstvo nankinske vlade je prepotovalo dolino reke Jangtse, ki je najhuje prizadeta. Vse ravni je voda poplavlila tako, da izgledajo kakor ogromno jezero. Na stotine naselbin je uničenih; mnoge je odnesla voda, druge pa je pokopalo blato. Računalo da gre število mrtvih v stotine.

V dolini reke Jangtse je okrog 10 milijonov ljudi, ki trpe strašno pomanjkanje. Voda je začela odtekavati, ljudje pa so brez bivališ in brez živeža. Na tisoče jih umira vsak dan od lakote in od nalezljivih bolezni, ki se z veliko naglico širijo.

Jugoslavija proti povratku Habsburžanov

Izjave ministrskega predsednika Stojadinovića v senatu:

Ministrski predsednik Stojadinović je imel preteklo soboto velik govor v senatu. Obrazložil je svoj program ter naglasil, da vlada, kateri načeljuje ni le prehodnega pomena, marveč je prava delovna vlada, ki se je resno lotila reševanja raznih političnih, gospodarskih in socialnih problemov.

G. Stojadinović je govoril tudi o zunanjih politiki ter prav posebno obrazložil stališče jugoslovanske vlade na pram vprašanju povratka Habsburžanov na dunajski prestol. "Zopetno vstoličenje Habsburžanov", je dejal minister, "je mednarodno vprašanje; ki prav močno zanima tudi nas in v

Mussoliniju se majejo tla?

Italija rabi za afriško vojno denar in iskala ga je te dni na londonskem denarnem trgu. Do bila pa ga ni. Britski bankirji so zavrnilli italijanske ponude, ker so prepričani, da je finančni položaj Italije zelo resen. Tudi Angleška banka je baje protivna dovolitvi posojila Italiji, ker bi se denar gotovo uporabil za vojno. Tako poroča londonski "Daily Herald".

List nadalje trdi, da so inozemski agenti Angleške banke sporočili v London, da postaja nezadovoljstvo z Mussolinijevo politiko v Italiji vedno večje ter da možnost upora proti njegovemu režimu ni nikakor izključena.

KAJ NOPOVEDUJE TROCKI

Znani komunistični vodja Lev Trocki, ki živi sedaj v izgnanstvu ter trenutno nahaja na Norveškem, je novinarjem sporočil naslednje svoje mnenje o političnem položaju: Dejal je, da bo italijansko-abetesinski spor izval novo svetovno vojno prav tako, kakor je bila balkanska vojna iz leta 1912 le predigra k svetovni vojni, ki je izbruhnila dve leti kasneje.

Po Trockijevem mnenju bo nova svetovna klanje izbruhnilo čez kakšno tri leta, ker bo afriška vojna pospešila opredelitev držav v posamezne tabore. Komunistični voditelj zagotavlja nadalje, da je izbruh oboroženega spopada med Rusijo in Japonsko neizogiben; po njegovem mnenju bodo na bojišču znagnali Japonci, a znage se ne bodo dolgo veselili. V mladovem carstvu bodo namreč izbruhnile težke notranje zmede, ki jih bodo Rusi izrabili za končni obračun z rumenim sosedom.

PAPEŽ O ITALIJANSKO-ABESINSKEM SPORU

Povodom neke ceremonije v Vatikanu v zvezi z dekretom o beatifikaciji italijanskega misijonarja Justinijana de Japocis, ki je deloval v Abesiniji, se je papež Pij XI. doteknil tudi italijansko-abetesinskega spora. Dejal je:

"Ta veliki Italijan in velik služabnik božji je bil dobronik in oče Abesinije. Spominjamo se de Japocisa v času, ko se zbirajo črni oblaki na italijansko-abetesinskem obzorju. V zgodovinsko tako važnem in svečanem trenutku želimo, ljubljeni sinovi, samo to, da bi vsak posnema visoki vzgled de Japocisovega junašva v izpolnjevanju dolžnosti. Z drugimi besedami, pričakujemo, da homo vselej našli pot zaupanja v mir Kristusova kraljevstva. Globoko smo uverjeni, da se ne bo zgodilo nič takega, kar bi ne bilo v skladu z resnico, pravico in usmiljenjem".

Ceremoniji so prisostvovali tudi mnogi vojaški kaplani, namenjeni v Afriko.

RAZNE VESTI

Množica komunistov je vdrla na nemški parnik "Bremen", ko se je nahajal v newyorskem pristanišču, strgala hitlerjevsko zastavo z droga ter jo vrgla v vodo. Pri tej ekspediciji sodelovalo 1.500 — rdečih —. Petsto policajev je moralo priti, da so vzpostavili red. Nemci so v Washingtonu vložili protest.

Medparlamentarna konferenca je zborovala te dni v Bruslju. Zastopanih je bilo 20 držav. Konferenca je odobrila resolucijo, s katero se obsoja uporaba sile v odnošajih med državami. Samo dve državi nista hoteli glasovati za ta miroljubni predlog: Japonska in Italija.

Strahovita eksplozija je zrušila tovarno municije v bližini vasi Taino, v Severni Italiji, kjer so izdelovali na boje za puške. Šestdeset oseb je pri tem zgubilo življenje. Med žrtvami so večinoma mlade delavke.

Šef columbijskega vojnega letalstva in štirje potniki so se ubili v bližini mesta Neive, ko se letalo, v katerem so se vozili, treščilo ob tla.

Kitajski tolovaji, bilo jih je kakšnih sto, so spravili iz tira ter napadli mandžurski potniški vlak v kraju, ki je 60 km oddaljen od glavnega mesta. Ubili so 12 potnikov, 25 pa jih je izginilo in so jih tolovaji najbrž odvedli.

60.000 danskih kmetov iz vseh krajev dežele se je zbralo v glavnem mestu Kopenhagenu. Prišli so z namenom, da opozore oblasti na obupen položaj, v katerem se nahaja poljedelstvo. Težave, ki tarejo danskega kmeta, je obrazložila kralju posebna delegacija.

Važno iznajdbo preizkušajo te dni v Severni Ameriki blizu svetilnika pri Navesink Hillu. Gre se za skrivnostni žarek, s katerim je mogoče ugotoviti na razdaljo 50 milj prisostnost letal ter ladij in ki omogoča tudi natančno ciljanje. Poskusi so tajni.

Domaćini iz Italijanske Somalije zapuščajo v velikih skupinah svoje kraje ter beže na angleško ozemlje, ker so jih Italijani začeli s silo oblačiti v uniforme ter jim uporabljati pri vojaških napravah.

Nafto pridobivajo iz premoga na Angleškem že kar na debelo. Pri Bilinghamu so zgradili posebno tovarno, ki je od februarja t. l. pridelala že 34 milijonov litrov nafte. Obrat nameravajo še znatno povečati.

Eksplozija je nastala v premogovniku ku Marsfieldu, v Južni Afriki, ter zakopala 77 rudarjev 152 metrov pod zemljo.

Težka nesreča je zadela sovjetsko vojno brodoge. V Finskem zalivu se je potopil podmornik "B-3", ker je bil zadel v neko drugo ladjo tekom manevrov baltijskega brodogra. Nesreča se je dogodila prejšnji četrtek ter je zahtevala 55 žrtev. Podmornik bodo dvignili in utopljenca na svečan način pokopali. Pri zadetih družinah je vlada priskočila na pomoč.

Braziliija ima, glasom najnovejših podatkov, 47.795.000 prebivalcev; v glavnem mestu, Riru de Janeiro, živi 1.700.000 duš.

Holandska vladna kriza, ki je bila nastala radi finančnih težkoč, s katerimi se bori država, je rešena. Novi kabinet je spet sestavil Colijn.

Angleški parlament je odobril novo indijsko ustavo, po kateri bi Indija postala zveza držav s precej široko samoupravo, le o zunanjih in vojaških zadevah bi tudi v bodoče odločala Anglija sama.

VAŽEN DOGOVOR MED RUSIJO IN ROMUNSKO

Iz nemških virov napovedujejo, da hosta Rusija in Romunska v kratkem sklenili dogovor, glasom katerega do ruska vojna letala smela letati preko romunske zemlje na Čekoslovaško.

Kap. Eden zastopa Anglijo pri sedanjih pogajanjih v Ženevi. Pred nedavnim se je mudil v Parizu. Na sliki ga vidimo v družbi franc. drž. podtajnika Roc hata

ZA ROJSTNI DAN KRALJA PETRA II.

Dne 6. septembra bo mladi kralj Peter II. obhajal 12. obletnico svojega rojstva. Vlada je izdelala poseben program za slovesnosti, ki se bodo vršile ob tej priliki. V Beogradu bo na ta dan velika vojaška parada.

ARGENTINSKE VESTI

Preiskava radi umora sen. Bardabehereja

Preiskavo proti Ramonu Valezu Cori, morilecu senatorja za pokr. Sta. F. dr. Bardabehereja, o čigar tragični smrti smo poročali obširno v zadnji številki našega lista, vodita sodnik dr. Jantus in pa posebna senatna komisija sestojeca iz treh članov.

Omenjena komisija se je z veliko vnueno lotila dela; razposlala je, med drugim, vsem senatorjem posebno okrožnico, v kateri jih poziva, naj ji sporeče vse, kar vedo v zvezi z grdimi zločinom, ki je pretresel vso argentinsko javnost. Zaslišala je tudi celo vrsto prič.

Nekateri listi, posebno pa "Prensa" niso zadovoljni z dosedanjim potekom sodniške preiskave. Po pisanju teh listov izgleda, da stoji za morilcem morda vplivne osebnosti, ki ga skušajo očistiti. Mnogo prahu je dvignila izjava nekaterih senatnih stenografov, ki so preiskovalni komisiji sporočili, da jih je, kmalu po atentatu, tajnik poljedelskega ministra Ernesto Duggan nagovarjal, naj pred sodnikom izjavijo, da je Bardabehere imel v roki samokres, ko je Cora streljal, ter da je še dodal: "Senator je itak mrtev; atentator pa je 'cavallero', katerega treba rešiti iz nevarne položaja, v katerem se nahaja". Cela vrsta stenografov je to ovadbo potrdila. Obtožba je seveda izredno huda in je sodna oblast uvedla proti Dugganu posebno preiskavo. Ministrski tajnik se izgovarja, da se natančno ne spominja, kaj da je v razburjenosti govoril takoj po atentatu, izključuje pa, da bi bil koga nagovarjal, naj po krivem priča.

Dr. Jantus je odredil preiskovalni zapor za R. V. Coro. V sredo se je v senatu izvršila rekonstrukcija zločina. Izkazala se je pri tem, da je morilec streljal senatorja v hrbet in na razdaljo 80 cm.

Listi zahtevajo, da se čim prej razčisti vse ozadje zločina ter da se krivci strogo kaznujejo.

V zvezi z raznimi vestmi, ki krožijo, so v gotovih krogih govorili, da bodo nekateri ministri odstopili, pa je dr. Melo, minister za notranje zadeve, te vesti odločno zanikal.

Poljedelski minister, ki je bil ranjen v roko, je še vedno v postelji, vendar pa njegovo stanje ni nevarno.

Borba proti jetiki

Buenos Aires je skoro poplavljen z lepaki, ki pozivajo prebivalstvo, naj po svojih močeh prispeva za boj proti jetiki ter naj se priključi "Protituberkulozni križarski vojski", kakor imenujejo sedanjo široko zasnovano akcijo za zatiranje te nevarne bolezni.

"Križarska vojna" se je začela v ponedeljek s posebno slovesnostjo v Colónu, kateri je prisostvoval tudi predsednik republike. Razni govorniki so naglašali, da je v Argentini okrog 200.000 jetičnih ter da jih vsako leto umre približno 20.000. V glavnem mestu države zahteva jetika letno 5.000 žrtev. Doslej se v Argentini ni mnogo storilo za omejitev tuberkuloze, zato pa je sedaj skrajni čas, da se tudi tu, po zgledu drugih držav, organizira borba proti jetiki. Zborovalcem je poslal svoj blagoslov tudi papež Pij XI.

Organizatorji so ustanovili 600 odborov, ki bodo zbirali člane za protituberkulozno ligo. Jutri bo v vsej republiki "dan jetike" in se bo vršila med prebivalstvom velika propadanja, ki naj pridobi čim več križarjev za to plemenito vojno.

Razstava krompirja

V skladišču Južne železnice ul. Alva Brown 635 so v soboto otvorili prvo mednarodno razstavo krompirja ter industriji, ki so v zvezi s tem poljskim proizvodom. Iz govorov in poročil je razvidno, da se je pridelovanje krompirja v zadnjih desetletjih naglo večalo. Leta 1872 so pridelovali krompir samo na 2.300 ha zemlje, v letih 1934-35 pa je bilo s krompirjem posajenih 172.358 ha, ki so dali skupno 576.000 ton krompirja v vrednosti od približno 50 milijonov pesov.

Smrt diplomata in učenjaka

V Parizu je umrl vpokojeni argentinski diplomat dr. Fernando Pérez, ki je bil znan tudi kot kapaciteta na polju medicine, še bolj pa je slovil kot izvedenec na polju slikarstva; iznašel je poseben način za identificiranje mojstrovih starih slikarjev ter je radi tega prejel razna visoka odlikovanja.

Podaljšan rok

Davčno ravnateljstvo je sklenilo podaljšati do 31. avgusta t. l. rok za poravnavo letošnjih trgovskih, industrijskih in profesionalnih "patentov".

Član vrhovnega sodišča umrl

V Buenos Airesu je preminul dr. J. V. Pera, član argentinskega Vrhovnega sodišča. Na dan pogreba, katerega se je udeležil tudi predsednik republike, je visela na vseh državnih poslopih zastava na pol droga, v znak žalovanja.

Roparska tolpa pod ključem

Prejšnji petek zjutraj so trije neznanici ustavili na Avdi. del Trahaja nekoga delavca ter zahtevali, naj jim izroči denar. Denarja pa pri sebi ni imel in so ga roparji radi tega olajšali za uro. verižico in žepni nož, nakar so pobegnili. Napadeni delavec je šel na policijo prijaviti neljubo dogodivščino, pa so policaji kmalu za tem prijeli enega izmed roparjev, nekoga V. Villanueva, 20-letnega argentinskega fanta, dočim sta njegova tovariša zbežala. Aretiranega so začeli zasliševati, pa je kmalu ovdal tudi svoje tri pajdase, od 17 do 20 let stare fante, s katerimi je tvoril roparsko tolpo, ki je prežala na mimoidoče.

Oblasti so kmalu vse polovili. Mladi roparji so priznali, da so izvršili že celo vrsto napadov v mestu in okolici.

Dela v Novem pristanišču

Vlada je odobrila te dni proračun: od okroglih 2.250.000 pesov za gradnjo novih modernih skladišč v Novem pristanišču (darsena C), ki jih že delj časa zahteva ravnateljstvo carinarstva. Od navadene vsote bodo že letos porabili 650.000 pesov za začetna dela.

Za trgovino med Argentino in Francijo

Te dni je prispelo semkaj poslovanje odposlanstva francoske vlade, ki bo na licu mesta proučilo razna vprašanja v zvezi s trgovino med Francijo in Argentino. Vršila se bodo tu pogajanja z vlado, od katerih obetajo, da bodo okrepili trgovske vezi med obema državama. Odposlanstvu na čelu je bivši francoski trgovski minister M. Durand.

Vzgleden komisar

Policijske oblasti v La Plati so dobile obvestilo, da so se v Ramos Mejiju močno razpasle prepovedane igre ob popolni brezbrzičnosti tamonjega komisarja. Zato so pokrajinske oblasti odposlale na lice mesta poseben skupino detektivov, ki naj ugotovijo, koliko je resnice na ovadbah. Detektivji so prispeli v Ramos Mejijo ter so kmalu izsledili igralnico. Vdri so vanjo, aretirali navzočne, jim zaplenili denar in igralne priprave ter sestavili zapisnik.

Ko je pa za to zvedel krajevni policijski komisar Duffau, se je hudo razjezil. Z revolverjem v roki je navalil na detektive iz La Plate, dal aretirati dva, ki sta jim načelovala, igralce pa je izpustil na svobodo ter jim vrnil zaplenjeni denar. Čez nekaj ur pa se je mož potolažil in streznil. Uvidel je, da se je spravil v nič kaj prijeten položaj. Aretirana detektiva je izpustil ter jima s prošnjami in grožnjami zabil, naj ga nikar ne ovadita v La Plati. Pa sta ga seveda ovadila ter so ga višje oblasti odstavile.

Krojaški mojster

Dipl. v Buenos Airesu

Izdeluje obleke po najnovejšem kroju, iz najboljšega blaga ter po nizki ceni

JOSIP FAGANEL

Solis 1235 (blizu Constituciona) — U. T. 23-7902

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Salicov

Dr. Félix Falicov Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181 U. T. 59 La Paternal 1723

Prireditve za šolo

Izseljensko društvo "Tabor" priredi v nedeljo, 18. t. m., večjo prireditev, katere čisti dobiček je namenjen za vzdrževanje naših dveh šol za poučevanje materinščine, v Villa Devoto in na Paternalu. Na sporedu bo veseloligra v treh dejanjih "Trije vsaki svetniki", katero je lani z velikim uspehom vpriporjala v Buenos Airesu tudi neka nemška dramska skupina. V glavni vlogi nastopi naš znan komik Gustav Dečman. Na sporedu bo tudi nekaj pevskih točk in za ples bo sviral društveni orkester, ki se je sedaj nekoliko ojačal.

Udeleženci bodo deležni par uric prigrizne zabave, poleg tega pa še za dečenja, ki ga rodi zavest, da so pod prli koristno in za naše izseljensko prepotrebno ustanovo: našo šolo.

Prireditve se bo vršila popoldne v znani dvorani ul. Alsina 2532.

"Balillovci" v Buenos Airesu

Z "Neptunijo" je prispelo v Buenos Aires 157 italijanskih "balillovcev", ki so se vkrcali v Trstu. Genovi in Neaplju na izletniško potovanje, katero jim je priredila stranka. Odpotovali so z isto ladjo.

Prebivalstvo Buenos Airesa

Po podatkih glavnega ravnateljstva za statistiko, je šlo glavno mesto republike dne 31. marca t. l. 2.320.820 duš.

Zahvala

G. Dr. Kostja Veljanovič je daroval Izseljenskiemu društvu "Tabor" 8 10, ker se ni mogel udeležiti zadnje prireditve imenovane organizacije. Naj bi našel kaj posnemovalcev! Darovalju prav iskrena hvala!

Odbor "Tabora"

Štorklja

Prejšnji četrtek je štorklja obiskala hišo našega rojaka Alberta Gregorija in njegove žene Berte ter jima prinesla krepkega in zdravega dečka. Naslednjega dne pa je štorklja posečila rojaka Franca Cigoja in njegovo vo ženo Josipino ter ju prav tako oskrčila s čvrstim sinčkom.

Materi in novorojenčka se počutijo dobro. Obema družinama naše iskrene čestitke!

Himen

V soboto sta se poročila rojak Matija Pezdirc, doma iz Otoka v Beli krajini, in Josipina Kumar, iz Čepovana pri Gorici. Svatba se je vršila v Živčevi restavraciji na Paternalu. No voporočencema iskrene čestitke in voščila!

Stratosferna raziskovalca Albert Stevens in O. A. Anderson v gondoli stratosf. balona

Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELJANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE IN ZA DRUŽINE. PROVRSTNA POSTEREŽBA IN ZMERNE CENE.

Kard Verdier, ki je bil v Prazi na evharistic. kongresu

Jugoslovanska izseljenska zaščita

Tekom junija je obiskalo urad Izseljenske zaščite 71 oseb, in sicer: 41 brezposelnih, ki so iskali dela; 8 oseb za priročila; 5 za zdravniško pomoč; 5 za razne informacije; 6 za razna posredovanja pri oblastih in sodnih; četvero delodajalcev. O tem, koliko oseb je bilo zaposlenih ter o razdelitvi zimске robe smo poročali že v prejšnji številki.

Urad Zaščite opozarja, da se dobe boni za brezplačna kosila v uradu: šte. 12 ul. San Martin 450, od 8. do 11. in od 15. do 18. Odbor se zahvaljuje vsem onim, ki so darovali društvu rabljeno in novo odelo ter perilo za brezposelne Kdor v tem pogledu lahko društvu še prisloži na pramoč, naj govori po telefonu (U. T. 31-Retiro-3272), kje in kdaj naj se blago dvigne. Delodajalci se naprošajo, naj sporoče Zaščiti, ako rabijo kakšnega delavca.

Nezaposlene kuharice, služkinje in sobarice naj se zgledajo v uradu, ki vselej razpolaga z večjim številom prostih mest za ženske.

DRŽAVNI MONOPOL NA PRVINE V ITALIJI

Italijanska vlada je proglasila državni monopol na premog in razne kovine, ki jih bo smela odslej edinole država uvažati in prodajati.

IZ CORDOBE

Poroka

V soboto, 27. t. m., sta si priselila večno zvestobo rojak Jožko Jazbec, član J. P. D., in družtenisa gēna. Sr. Lima Francetič. Priči sta bila Martin Mavrn in Alojzij Petelin.

Svatba se je vršila v ženinovi lastni hiši ki je bila vprav v zadn. dnehu pripravljena. V krogu vabljenih prijateljev smo se najlepše zabavali do rane jutra, nakar smo se razšli, želeč obilo sreče mlademu paru.

SPOPAD NA MEJI Z ABESINIJO

Angleški listi so priobčili te dni vesti, da je prišlo na eritrejsko-abesinjski meji do krvavega spopada med Italijani in Abesinci. Oddelek italijanske vojske je prekorajčil mejo pa je vpadnik naskočil neki abesinski glavar s svojo četo. V boju je padlo 40 italijanskih vojakov in 20 Etiopcev.

V Rimu te vesti niso zanikali: izjavili so le, da niso še prejeli nobenega obvestila.

PRIPOROČAJTE Novi list!

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, solskih potrebščin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene.

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES U. T. 44 Juncal 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.- dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70

DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI

Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

KROJAČNICA IN TRGOVINA

"MOZETIČ"

Osorio 5025 — Bs. Aires (Paternal)

KEGLJIŠČE IN KROGLIŠČE

"PRI PUŠKI"

DONATO ALVAREZ 2251

sem prevzel ter bom skrbel, da bodo v vsem zadovoljni cenj. rojaki, katerim se priporočam za obisk

ANDREJ REBEK

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUR

Av. L. A. Alem 150 — BUENOS AIRES — 25 de Mayo 149—59

PODRUŽNICE V JUŽNI AMERIKI:

BUENOS AIRES	CHILE	BRASIL	PARAGUAY
Mercado de Abasto	SANTIAGO	Rio Santos	C. pres. Franco
Corrientes 3223	VALPARAISO	SAO PAULO	ASUNCION

HRANILNICA:

Komu boste zaupali svoje prihranke?

Banco Germánico Vam nudi popolno varnost in primerne obresti!

DENARNE POŠILJKE:

Potom katere banke boste poslali denar svojim domačim?

Banco Germánico sprejema vso odgovornost, da bo Vaš nalog najtočneje, najhitreje in najvarneje izvršen.

VOZNE KARTE:

Kje boste kupili ladijsko vozno karto?

Banco Germánico je predstavnica vseh parobrodskih družb in Vam more nuditi bodisi vozovnice bodisi pozivnice po najugodnejših pogojih.

IZSELJENSKA POŠTA:

Kam naj Vam pošljemo pošto, če nima te stalnega bivališča?

Banco Germánico raspolaga s posebnim oddelkom za izseljensko pošto, ki Vam jo hrani ali brezplačno pošilja na Vaš najnovejši naslov.

Naše uradne ure: od 8½ do 7 večer; ob sobotah do 12½.

SIGURNOST! BRZINA! USLUŽNOST! POVERJENJE

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih

JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"

Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

SLOVENCIM DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

EVHARISTIČNI KONGRES

Ljubljanski evharistični kongres je bil veličastna verska manifestacija, katere se je udeležilo okrog 150.000 oseb iz vseh delov Jugoslavije. Kongresu so prisostvovali tudi vsi jugoslovanski škofje.

Slovesnosti so se pričele že 28. junija, ko je prispel v Maribor papežev zastopnik poljski kardinal Hlondl, ki terga so prav prirčno sprejeli zastopniki cerkvenih in državnih oblasti ter meščanstvo. Veličasten je bil tudi sprejem v ljubljani, kjer se je izvršila slovesna otvoritev kongresa s pričanjem zadavne papeževе hule.

Naslednjega dne se je vršilo prvo slavnostno zborovanje na stadionu in ponoči, ko je bilo mesto slavnostno razsvetljeno, je krenila procesija iz stolne cerkve na stadion, kjer je ljubljanski škof daroval polnočnico. Glavna kongresna manifestacija je bila 30. junija. Na stadionu je kard. Hlondl daroval slovesno službo božjo, popoldne pa se je izvršila veličastna zaključna procesija.

Kralja Petra II. in kraljevsko nasledništvo je na kongresu zastopoval divizijski general Nedeljković, vlado pa sta zastopala notranji minister dr. Korošec in trgovinski minister dr. Vrbanič.

Kongres ni pozabil na našo narodno manjšino v Italiji ter na težke prilike, v katerih ta manjšina živi. V odseku za katoliško izobraženstvo je imel provincial Gvidon Ranta posebno predavanje, v katerem je s čisto verskega stališča pobijal ono politiko, ki jo fašistični režim vodi v Julijski Krajini proti našemu življu. Zborovali so ob koncu sprejeli naslednjo resolucijo:

"Evharistični kongres gorve želi in moli, da naj bi vsi katoliški narodi in vse države zemlje kot član 'mističnega telesa Kristusovega živeli med seboj v ljubezni, miru in slogi ter tako predstavljali vedno bolj širše in utrjujejo se edino kraljestvo božje. Zlasti pa naj bi katoliški narodi in države, ki imajo v svojih meajah državljane drugega, po veri katoliškega naroda; gojili do tega naroda odnosa, kakor se za katoličane, ki so vsi člani ene in iste Cerkve in se hranijo od enega in istega Telesa in Krvi Gospodove, edino spodobi: da spoštujejo njihove od Boga jim dane naravne pravice, predvsem na področju verskega in cerkvenega življenja. Zato jugoslovanski evharistični kongres zelo obžaluje in obsoja, da se v tem oziru godi katoliškemu narodu od drugega krivica, ker se s tem rušijo temelji katoliške ednosti in evharistične ljubezni."

Naj povemo še, da je tudi najvišji cerkveni predstavnik na evh. kongresu kard. Hlondl sprejel v posebni avdijenci odposlanstvo narodno obrambnih društev, ki mu je predložila v sl. in fr. jeziku pisano spomenico o

preganjanjih, ki jih na verskem polju trpe naši rojaki v Italiji. Spomenico vsebuje prošnjo na kardinala legata, naj bi poglavarja Katoliške cerkve zaprosil v imenu jugoslovanskih vernikov, da dvigne svoj glas v zaščito jugoslovanske narodne manjšine, ki živi v mejah Italije. V imenu delegacije je pri predaji spomenice govoril bivši minister dr. Novak.

SOLA ZA DRŽAVNIKE

Novosadski "Dan" je sprožil misel, naj bi se ustanovila posebna šola za vzgojo državnikov. Bila naj bi na današnjimi univerzami in sprejemali naj bi se le najbolj sposobni in značilni mladeniči. List pravi, da je dan današnji za vsak poklic potrebna izobrazba; zakaj bi naj država ne poskrbela za strokovno izobrazbo onih, ki so poklicani, da pozneje vodijo njeno usodo?

DELOVNO TABORISCE ZA DELOMRŽNEZE

Gospodarska kriza je ustvarila poseben tip človeka: takšnega, ki se je radi prisilnega brezdelja sčasoma po polnoma odvaldi delu in ki mu sedaj delo smrdi. Ta pojav je opaziti povsod in seveda tudi v Sloveniji. Socialni odsek banske uprave dravske banovine proučuje sešaj načrt, po katerem naj bi se ustanovila posebna taborišča, v katerih bi vzgajali delomržneze s koristnim delom ter naredili iz njih spet koristne člane občestva. Prvo takšno taborišče se bo ustanovila najbrž na gradu Krupa pri Semiču v Beli Krajini.

KAZEN ZA UMOR

Poročali smo pred nekaj meseci o strašnem zločinu, izvršenem v Nunki grabi pri Ljutomeru, kjer je bil umorjen posestnik Jakob Vrhovnik, njegova žena pa teko ranjena. Po natančni preiskavi so orožniki aretirali tedaj Ivana Budjo, njegovega očeta ter kleparkega pomočnika Kolbha. Mlajši Budja je priznal, da je z očetovo pomočjo in na njegovo prigovarjanje umoril starega Vrhovnika, s katerim je bil stari Budja zgubil neko pravdo; zapravljal je 8.000 dinarjev ter mu je radi tega sel kos posestva na boben. Stari Budja je tajil ves čas in tudi pri obravnavi, ki se je vršila v drugi polovici junija v Mariboru, pa mu to ni nič pomagalo. Sodniki so ga obsodili na smrt na večalih, njegovega sina na 20 let robije, Vincenca Kolbha, ki je sodeloval pri umoru, na 15 let robije.

NENAVADEN POSEL

Iz nekake lista ruskih emigrantov, ki izhaja v Parizu, so izvedeli Beograjani o dobrem poslu, ki ga opravlja v Rusiji njihov rojak Milan Marković. Ta mož odkopava po Rusiji skrivne zaklade ruskih emigrantov. Od vsega, kar najde, si prisvojijo sovjetske oblasti 75 odstotkov vrednosti, ostalih 25 odstotkov pa dobi Marković zase in za odškodnino lastnikov skritih dragocenosti. Milan Marković je spreten trgovec. Rusijo pozna že od predvojnne dobe, temelje svoje sedanje trgovine pa je postavil na znanstvo z mnogimi ruskimi emigranti. Po osvojenju se je v Beogradu, seznanil s mnogimi ruskimi begunci, ki so mu povedali, kam so skrili pred begom razne dragocenosti. Nekateri so mu to zaupali tudi z namenom, da zakupne zaklade poišče in jim preskrbi vsaj nekaj odškodnine. Po poročilih ruskega lista v Parizu ima iskalec zakopanih zakladov velike uspehe in dobičke.

VESTI S PRIMORSKEGA

Tržaškega škofa so napadli v Kopru

Lani so podrobno poročali o eporu, je bil nastal med tržaško-koprskim škofom mons. Fogarjem in vodstvom fašistične stranke v Trstu. Po huji časopisni gonji je nastalo promirje, za katero je bila izdala ukaz po vsej priliki tržaška prefektura.

Koper, pa spada pod puljsko prefekturo in zato se koprski fašisti niso smatrali vezane na ukaze iz Trsta, marveč so čakali, da o priliki birne dajo duška svojem sovražstvu do škofa Fogarja. Ko se je tržaški škof pripeljal dne 23. junija z avtom v Koper, je stopil k vozilu vodja tamošnje lalilske organizacije; s silo je hotel prečiti, da bi se škof ustavil v Kopru in je zahteval, da se nemudoma vrne v Trst.

Škof se groženj ni ustrašil, marveč je fašistu izjavil, da hoče in mora izvršiti v Kopru svojo dolžnost, pa naj ga pri tem magari ubijejo. Fašisti so se že pripravljali na napad, ko so prihiteli karabinerji ter z revolverji v rokah odgnali nasilneže.

Demonstracije proti mons. Fogarju so se ponovile, ko je v procesiji bil na poti iz semenišča v cerkev. Tudi ob tej priliki so morali karabinerji odločno nastopiti, da se prepreči dejanski napad. Značilno je, da so pri tem fašisti vpili proti Slovanom in proti Jugoslaviji.

Ko je stopil škof v cerkev, so ga navzočni verniki burno pozdravili. V cerkev pa so se bili prikradli tudi fašisti, ki so takoj začeli reagirati proti manifestaciji. Spozabili so na celo tako daleč, da so napadli prisostne, med njimi tudi ženske, in pretepli nekatere do krvi.

Sam škof že ni več vedel, kaj naj stori. Končno se je varnostnim organom posrečilo napraviti red v cerkvi, nakar se je vršila birna.

Strel skozi okno

V Žigonih pri Renčah je bil 20. junija izvršen napad s puško na 25-letnega Franceta Mozetiča. Ko se je odpravil spat, je počil strel, ki je Mozetiča ranil tako, da je bila potrebna takojšnja operacija. Izgleda, da se gre za znaševanje, ker je bil Mozetič ovaruh ter je posebno rad izdajal finančarjem, kdo izmed domačinov na skriven kuma žganje. Oblasti so uvedle preiskavo ter so aretirale v Mirnem pet oseb.

MUSLIMANI BI RADI SVOJO BOGOSLOVNO FACULTETO

Muslimanski visokošolci v Beogradu so imeli poseben sestanek, na katerem so razpravljali o potrebi ustanovitve muslimanske bogoslovne fakultete, katero utemeljujejo z dejstvom, da mnogi muslimanski bogoslovci študirajo sedaj v inozemstvu. Sedež fakultete naj bi bil v Sarajevu.

Slovenska gostilna "Pri veselem Štajercu"

Domača prvovrstna kuhinja in dobra pijača ter najboljše pivo po zmernih cenah. — VELIK PLESNI SALON. Vsako nedeljo svira slovenska godba za ples. Krogišče in kegljišče pod streho — ZBIRALIŠČE ROJAKOV — Za obisk se vrljudno priporoča ŠTEFAN CELEC Man. Estévez 499 — Avellaneda

Nekega Dornberčana so pretepli do smrti

"Istri" poročajo iz Gorice, z datumom 30. junija:

Pred približno enim mesecem je odšla iz Dornberga večja skupina fantov v Abesinijo. Na goriški kolodvor jih je spremljala velika množica domačinov, med njimi tudi okoli dvesto domačih fantov, ki se se poslavljali od svojih drugov. Šli so z godbo in ob prepevanju slovenskih pesmi.

Dornberški fantje so znani kot jako zavedni in so poleg tega pravi strah vseh tajnih in javnih policistov. Ni čudno torej, če se jim v Gorici niso upali postaviti po robu, posebno še, ker so videli, da jih je taka masa. Šli so na kolodvor, katerega so zasedli skoro popolnoma. Slovo od fantov je bilo jako prirčno in popolnoma domače. Posebno še ker so vedeli, da se jih nihče ne bo upal motiti. Vendar pa tudi to ni bilo brez posledic.

Ko se je čez nekaj časa zopet odpravljala manjša skupnica vpoklicanih fantov na kolodvor in jih je spremljalo okoli dvesto tovarišev, je prišlo v Gorici do pretepa s tajno policijo, ki je vsled prejšnjega bila posebno pripravljena. Omenjeni so namreč prepevali slovenske pesmi in to je razkazilo goriške kvesturine. Okoli osem tajnih policistov je hotelo s silo prečiti slovensko petje, kar je izzvalo pretep.

Oboroženi policisti so domačine razgnali in onega med njimi, ki je dobil z orožjem težje poškodbe, odvedli na policijo. Tu so ga ponovno tako zverinski pretepli, da je poškodbam podlegel.

Ime te žrtve še ni znano, vendar upamo, da nam ga bo mogoče v kratkem ugotoviti in podrobneje poročati o vsem.

Še o Čopiju in Mlekužu

O Josipu Mlekužu in Silvestru Čopiju, dveh fantov iz bovškega okraja, smo poročali, da sta bila aretirana v bližini meje ter osumljena, da sta hotela pobegniti v Jugoslavijo, da se izogneta mobilizaciji. Po dveh mesecih zapora so Mlekuža poslali takoj v Afriko. Čopija pa domov, ker so ga — kakor gre glas — s pretepanjem v ječi onesposobil za vojaško službo. Poleg tega je Čopi dobil še policijsko nadzorstvo.

Hitlerjevska propaganda

Poročali smo že o hitlerjevski zastavi, ki je bila razobešana v Vrtojbi na dimniku zapuščene opekarne. Mislili smo, da je to le en posamezni pojav, ki nima nobenega širšega in večjega pomena.

Vendar pa se je to preneslo tudi na druge kraje; tako je bila razobešana zastava tudi pri Renčah, v Komnu in ob belem dnevu v Trstu na cerkvi Sv. Justa.

Po deželi se pa vedno česče širi v lepi slovenščini pisani letaki, ki govorijo za priključitev in osvoboditev Trsta in ostale dežele po Hitlerju. — Zlasti je močna ta propaganda med Tržačani, ki se seveda spominjajo nekdanjih dobrih dni pod Avstrijo in jih primerjajo z današnjim obupnim stanjem, v katerem je Trst pod fašistično Italijo.

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi.

ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravniki za svatbe — Prenočišča \$ 0.70 Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVEC PATERNAL Osorio 5085

POZOR!

Šlov. babica dip. v Pragi in Bs. Airesu, specializirana v poročniških in vseh ženskih boleznih s 25 letno prakso se priporoča slov. ženskam, ki se čutijo bolne. — Prvi pregled brezplačen. — Sprejema od 7—21 in ob nedeljah od 8—20 ure Sprejema tudi porodnice v oskrbo.

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

LIMA 1217

U. T. 23—3389

V nedeljo, 18. t. m.:

Prireditve za našo šolo

Na sporedu: "TRIJE VAŠKI SVETNIKI" Zabavna veselogra

Spopad med našimi fanti in vojaki v Žagi pri Bovcu

V Žagi pri Bovcu tabori že več časa kompanija 9. alpinskega bataljona "Civiale". Vojaki so 30. junija priradili pri Francu Žagarju, hš. št. 90, zabavo s plesom. Udeležilo se je 30 vojakov, četvero podčastnikov in nekaj domačih fantov.

Čez nekaj časa so fantje začeli prepevati slovenske pesmi, pa se je radi tega hudo raztogotil neki narednik; začel je zmerjati in groziti. Nastalo je splošno prerekanje, radi česar so se domači fantje, razen štirih, odstavili. Četvorica domačinov pa se ni hotela umakniti. Prerekanje se je nadaljevalo ter se kmalu spremenilo v pretep. Dasi je prišlo na vsakega domačina približno osem alincev, je bil izid pretepa naslednji: Narednik, ki je izzval spor, je obležal z dva krat zlomljeno roko in razrezanim obrazom trije alinci so bili tako močno zdelani, da so jih morali prepeljati v bolnišnico, štirje domačini pa so izginili.

Kmalu je prišla vojaška patrula, ki je zagnala alarm. Po vsej vasi so začeli preiskovati in aretirali so 9 fantov; štiri so jih takoj izpustili, petorico pa so odgnali v Gorico. Aretirani so: Alojz Kutin, Anton Pičulin, dva bratranca z enakim imenom in Franc Rota.

"Prostovoljci" iz naših krajev

Emigrantske glasilo "Istra" piše: Iz Afrike prihajajo vedno česče pisma onih, ki so se prostovoljno javili za javna dela. Prvotno smo mislili in v tem smislu tudi poročali, da ni bilo med njimi mnogo Slovencev. Vendar pa zadnja poročila, zlasti iz okolice Gorice, govorijo popolnoma drugače. Iz teh krajev je od vedno odhajalo največ moških pa tudi žensk v tujino za delom. Ko so se pa v zadnjih letih razmere povsod poslabšale, so morali večinoma ostati doma. Zadnje obljube, ki so jih v zvezi s fašistično ekspedicijo metali med ljudi, so marsikoga omamile, da se je prostovoljno javil. Ni čudo, saj so jim obljubljali po 25 lir dnevno, brezplačen prevoz in še marsikako drugo ugodnost.

Tako se je javilo iz Grgarja okoli 30 moških, mnogo tudi iz Kanala pri Soči. Med njimi so tudi družinski očetje, ki so upali da bodo lahko svoje prihranke pošiljali družinam. Iz zadnjih pisem, pa tudi po pripovedovanju prvih bolnikov, ki se vračajo, so vtaknili takoj vse v vojaške suknje, pod vojaško disciplino in s tem požrli vse svoje prejšnje obljube. Dobivajo dnevno le toliko, da si lahko privoščijo kako malenkost, posebno vodo, ki jo morajo, vsled velikega pomanjkanja, kupovati. Pisati ne smejo vsega niti domačim. Njihove družine so radi tega v velikih skrbih in večno bolj prepričane, da se ne bodo nikoli več videli.

O Babudrovi ženi zjutraj zapazila venec, se je od silnega strahu onesvestila; padla je in si pri padcu razbila lobanjo, radi česar je čez par ur izdihnila. Bila je v drugem stanu. Pred nedavnim pa je Babuder zgubil pri neki avtomobilski nesreči svojega edinega otroka.

O Babudru govore, da kaže znake blaznosti, med ljudmi pa gre glas, da ga je Bog udaril s svojim bičem, ker je prelil kri nedolžnega človeka.

Utrjevalna dela v Brdih

Izgledalo je, da so začasno prenehali z utrjevanjem ob naši meji. Vendar pa je to le na videz, ker so v glavnem vsa važnejša dela dokončali in zato koncentrirali svojo delavnost drugod.

Da je to res, nam potrjujejo ogromne zgradbe, ki jih grade v Brdih pri vasi Šnatrno, na majhnem gozdnatem griču. Tu so skoro popolnoma dokončali okoli 60 vojaških zgradb, smo dišnic in kasaren. Stavbe so dobro maskirane, da jih je le težko opaziti in so dolge do 30, široke do 15 m, pritične, pač pa z močno betoniranimi kletmi.

K tem zgradbam, ki predstavljajo celo vas, so napeljali in zgradili poseben vodovod. Dostop do njih je strogo zabranjen.

Nadaljujejo še z gradbami kasaren v Krminu, kjer so zgradili 4 ogromne stavbe, na katerih še niso končana vsa dela.

Strašna kazen

Čitatelji se bodo še spominjali, da smo pisali o ubojstvu, ki ga je izvršil nad domačinom Fabjančičem, iz Materije, renegat Babuder in kako je ubijalec, s pomočjo dveh karabinerjev — zavlekel truplo do trgovine, kjer ima Bavdaš svojo trgovino.

Na razmesrjeno truplo je nepričakovano naletela tedaj domačinka Kastelčeva s svojimi otroki. Strašni prizor jo je tako pretresel, da se je onesvestila. Prestani strah jo je spravil v posteljo, iz katere se ni več dvignila; 17. maja je preminula. Zbolela sta tudi njena otroka; oba sta še v postelji, starejšega zdravijo celo v tržaški bolnišnici.

Upravičeno sovražstvo proti Babudru se je še povečalo po smrti Kastelčeve. Celotni otroci so ga že večkrat napodili s kamenjem; v Slivjah je moral v največji naglici odnesti pete, da je rešil glavo, ker je bila mladež organizirala pravo vojno proti njemu.

Karabinerji, ki jih je v vasi nič manj ko 18, so začeli ugibati, kako bi ljudi pomirili, pa so za binkošti organizirali nekakšno romanje na Fabjančičev grob, kamor so položili venec. Poleg karabinerjev so pri tem sodelovali učitelji in šolska deca. Ta hinavski manevar pa ni obrodil zaželjenega uspeha. Še isti večer je venec namreč zginit z groba; nekdo ga je bil obesil na vrata Babudrove hiše ter pridal listek, z naslednjimi besedami: "Krvnikovega venca ne rabimo, a krvnik bo polagal račun."

Ko je Babudrova žena zjutraj zapazila venec, se je od silnega strahu onesvestila; padla je in si pri padcu razbila lobanjo, radi česar je čez par ur izdihnila. Bila je v drugem stanu. Pred nedavnim pa je Babuder zgubil pri neki avtomobilski nesreči svojega edinega otroka.

O Babudru govore, da kaže znake blaznosti, med ljudmi pa gre glas, da ga je Bog udaril s svojim bičem, ker je prelil kri nedolžnega človeka.

Z mirnim srcem se lahko zatečete v

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584. — U. T. 41.4985

V VSAKEM SLUČAJU

Ko čutite, da Vam zdravje ni v redu. Našli boste v naši kliniki specializirane zdravnike in najmodernejšo zdravniško napravo. — Upravitelj naš rojak dr. K. VELJANOVIĆ

Naša klinika je edina Slovenska klinika, ki sprejema bolnike v popolno oskrbo, in sicer po jako zmernih cenah.

Izvršujemo tudi operacije Poseben oddelek za vse ženske bolezni in kozmetiko. Sprejemamo od 14.20. ure

KROJAČ

izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela, Obleke od \$ 55 do 120. Hlače fantazija od \$ 10—28. Delo prvovrstno. Blago iz najboljših tovarn. Olajšave za plačevanje

MAKSIMILIJAN SAURIN

VARNES 2191 Buenos Aires (nasproti postaje La Paternal) — U. T. 59—4271

KROJAČNICA "TRIESTINA"

Izvrši obleke vsake vrste iz najboljše ga blaga ter po nizki ceni. Naročite si obleko in prepričani boste! Nudi Varn tudi velike olajšave v plačevanju.

Franc Meline

BAUNES 187 (vogal Paz Soldán)

Bs. Aires — U. T. 59 Paternal 1262

ZA POUK IN ZABAVO

Nevarnost slepiča

V Ponikvah (p. Videm-Dobropolje) iz haja prilazen listič "Prijatelj bolnikov", ki je v eni izmed dosedaj izšlih števil obavil naslednji podoben članek primarja dr. Fr. Dreganca, ki bo prav gotovo zanimljiv tudi našim čitateljem, saj je vnetje slepiča tudi v teh krajih zelo... v modi.

Že spet ta presneti slepič? Ali ga še ni konec? Kako srečni in zadovoljni bi bili tudi mi zdravniki, ko bi nam ta spaka, to drobnost glisti ali mlađemu slepiču podobno črevesce, več ne kradlo miru in spanja od velikih skrbi po zakasneli operaciji! Komaj izpulimo ali izrežemo ta slepičasti osat iz enega trebuha, pa se že vnaame in razboli v drugem, sosedovem. Med vsem plevelom pa je najhujša človeška pozabljenost! Komaj se je nesreča po nepotrebnem pripetila, je že praraste plevel človeške pozabljenosti in nas zaziblje v nevarno lahkomišelnost. Tako se vedno ponavljajo bridke smrti ne zgube najdražjih članov družine, zlasti mater in očetov, iz malomarne neprevidnosti.

Bolnik pride k zdravniku v ordinacijo, ker ga vedno nekaj draplje in ščiplje po trebuhu, zlasti spodaj na desni strani in okoli popka; včasih ga med bolečino spreleti čudna vročina in mrzlica, iz želodca mu postane brez vsakega vzora slabo. Zdravnik ga položi na divan in ga skrbno preišče. Vse zamaši! Po vsem trebuhu ga lahko premesi in pretiplje, a nikjer ne čuti bolnik nič posebnega, kvečjemu pritisk roke. Samo tam spodaj v desnem trebuhu ga vedno zaboli na istem mestu, če se ga zdravnikova roka s pomočjo dotakne. Zdravnik postavi pravilno diagnozo (razpoznavo): kronično vnetje slepiča! Bolniku priporoča čim prej operacijo, ki je danes v rokahkušenega kirurga prava igra brez vsake bolečine in nevarnosti. — Bolnik pa se vendar boji in oboleva, ter našteje zdravniku celo vrsto znakov, ki so umrli po operaciji slepiča.

Seveda so umrli in tako bo umrl vsak, kdor ne posluša zdravnika. — Mlad, nezkušen zdravnik se da pogovoriti, reče: Pa še počakajmo za nekaj časa, da se z mislijo na operacijo sprijaznimo. Ali zapomnite si ta štiri znamenja (simptome) in kadar jih začutite ali opazite, takoj in brez odloga v bolnišnico ali v sanatorij. Prvič: nenadna bolečina, zavijanje in ščipanje na že navedenem mestu v trebuhu, ki se včasih trdo skrči in na pnu kakor deska, ako se tipajoči prsti samo približajo. Drugič: iz želodca po stane slabo, začne se izpahovati in vzdigovati, kakor bi žlo na bljuvanje (povračanje). Tretjič: takoj v pazduho položeno toplomer pokaže, da se je telesna toplota vzdignila nad 37° C ali še čez. Četrtič: žila začne hitreje biti. — Navadno utripne pri odraslem 72 — 78 na minuto. Ako večkrat in čurno brez razburjenja prestežete in žilica udari več ko 90 krat v minuto, potem je v zvezi z ostalimi tremi znaki (bolečine, slabost iz želodca, povišana telesna toplota) prav gotovo, da je nastopilo nevarno akutno (ostro) vnetje, ki zahteva takojšnjo operacijo brez odlašanja.

Vnetje slepiča pa je zavrtna bolezen, ne pojavi se vedno s tako odkritim obrazom, da bi pozvonila kar na vse štiri zvončke navedenih znakov. Večkrat se potuhnjeno preklada po trebuhu, za kratek čas samo zaboli in zavije, potem pa spet odneha za več tednov, mesecev ali celo let.

"Hvala Bogu!" vzklikne zadovoljno bolnik in se nadmudro nasmeje, ko se spomni črnogledih besed zdravnika "gg. zdravniki le pretiravajo in nas strašijo!"

Nekajkrat se ponovi tak nedolžen napad. Bolnik leže v posteljo, napravi si običajen ovitek okoli trebuha in v nekaj dnevih je zopet vse dobro. Taki rahli napadi so znamenja kroničnega, tlečega vnetja slepiča. Tleča iskra spet ugasne, a vedno zapusti sled okoli slepiča v obliki zarasline. Kronični napadi zazibljejo bolnika v tako varnost, da se nazadnje sploh več ne zmeni za tisto lahko klanje in grizenje, češ, tolikokrat sem se že prepričal, da samo premine in se mi ne more zgoditi nič hudega. Gg. zdravniki zares le pretiravajo!

Nakrat pa trešči v trebuh strel iz jasnega. Kaj bo pa zdaj? Bolečine so hujše ko po navadi, iz želodca se zopno izpahuje i. t. g. Bolnik poišče kakor drugič posteljo, napravi si obkladek, čaka, trpi in se tolaži dvadsi: le malo otrejsti "madron". Trejti dan, pa se ne odneha. Okolica bolnika se vznemiri in prestraši: to pa ne kaže po dobrem. Poklicani zdravnik pa najprej ugotovi, da je minilo po začrtku prvih bolečin že več ko 48 ur, torej dva dni. Preiskava pokaže trdo oteklino spodaj v desnem trebuhu z oteklino vročino 38° C ali še več, žila udari več ko stokrat v minuti. Zdravnik samo vzdihne in skomizgne nevoljno:

"Zakaj pa niste poslušali in me že prej poklicali? Ali vam nisem večkrat ponovil tistih starih sumljivih znamenj, na katera morate paziti in iti za uro ne odlašati? No, pa posku-

simot! Sedaj nemudoma v bolnišnico na operacijo, dokler se gnojni trav na slepiču ne odpre in se strupeni gnoj ne razlije po trebušni votlini. Predolgo ste čakali, vnetje slepiča se je že zagnojilo in obraslo." Pri vzdigovanju prekladanju na voz in med prevozom se stanje stokajčnega bolnika nepričakovano poslabša, začne povračati (bljuvati) in neznosne bolečine se razširijo po vsem trebuhu. Od strahu in bolesti trepetajoči revež komaj dočaka da ga pripeljejo v bolnišnico. Milo zaprosi primarja, naj ga čimprej operira in reši tega strašnega trpljenja.

Zdravnik v bolnišnici se z žalostnim srcem odloči za operacijo, kakor zahtevajo zdravniški in znanstveni predpisi. On izvrši sicer svojo dolžnost, ker bi mu sicer očitali nesposobnost in zanemarjanje bolnikov, ali iz skustva in toliko že doživeti enakih primerov dolgo ve, da operacija pri groj nem vnetju trebušne mrene le malo-kdaj pomaga in da so zapozneli slepiči navadno zgubljeni. Taki po lahkomišelnosti bolnika samega zakravljeni slučaji so tisti, ki potem o njih nepoučeni ljudje toliko govorijo in se med seboj strašijo pred operacijo. O drugih stotinah bolnikov, ki so prišli pravočasno k operaciji in so ozdraveli po 10—12 dneh, pa molče.

Drage bravke in dragi bravci! Iz teh vrstic, ki jih morate dobro spraviti in večkrat na leto tudi drugim prebrati, da jih ne preraste tista nesrečna trava pozabljenosti, razberite sledeči nauk:

Vnetje slepiča je smrtno nevarna bolezen, ako se pravočasno ne operira in se gnoj iz vnetega slepiča razlije in razmaže po trebušni votlini. Pravočasno napravljena operacija pa je brez vsake nevarnosti in niti najmanj ne boli, ker se izvade ob omanljivi, brezčutnih živcih. Bolnik se po operaciji iz umetnega spanja zbudi in začne dihati, da je vsega konec, rekoč: Kako neumen sem bil, da sem se brez potrebe bal!

Velika skupina atletov je prehodila pet iz Pariza v Strasbourg

Migliaji za hišne gospodinje

Bradavice na obrazu odpraviš: Poizkušaj natreti bradavico redno vsak dan po večkrat z navadno čisto kredo. Kakoršno uporabljajo na šolskih tablah. Po gotovem času bradavice odpadejo. Poizkus se baje dobro odnese.

Ovratnike pri moških sukňah osnažiš. Desetim žlicam vode primešaj 1 žlico salmijakovega cveta. Pomakaj v to tekočino ščetko in krtači po mastnem ovratniku; potem izčisti z navadno vodo. Tudi s toplo vodo in milom dobro osnažiš ovratnike.

Slavne nogavice peremo v mlačni blagi milnici, že bolj pa v raztapljih njih milnih luskah. Tekočini pridene malo soli, kopčni vodi pa primešamo nekoliko kisa. Nogavice sušimo v senci in likamo vlažne samo s toplim likalnikom. Nove nogavice operemo preden jih začnemo nositi. Potem so trpežnejše.

ZA KRATEK ČAS

V gostilni.

V gostilni je gost naprosil nekega drugega gosta, naj mu poda košarico s kruhom.

— Rečite to natakarku, mu je odgovoril ta.

— Oprostite, je dejal prvi, zmotil sem se.

— Ali ste me imeli za natakarkarja? — Ne, za kavalirja, toda sem se zmotil.

Pri zdravniku

— Če hočete ozdraveti, se morate zelo strogo držati dietje — nekaj preščekov salate in čašico pomarančnega soka, to je vse, kar smete zavžiti.

Gospod doktor, kdaj pa smem to zavžiti, pred jedjo, ali po jedi?

NAROČITE SE NA "Novi list"

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ

Specialist v modernem slikanju.

Facundo Quiroga 1275 Dock Sud

Prodajalna jestvin in točilnica vina

BRATOV KURINČIĆ

Ul. Chiclana 3899, vocal Castro

U. T. 61 (Corrales) 3681 - Bs. As.

Naročila se sprejemajo tudi po telefonu. - Pripravi prostori za sestanke naših rojakov. - Ob nedeljah vhod za CASTRO 2296.

sko množico, zbrano okrog kovača,

ki je bil začel zabijati podkev stotnikovemu konju; kakor ni bil stotnik voden, kaj se je dogajalo za njegovim hrbtom, tako tudi kan ni vedel, kaj se je bilo prej zgodilo.

Izgleda, da se tu pripravajo, je dejal Ahmed in ustavil konja. "Kaj je? Zakaj se kregate?"

"To je kan!" so vzkliknili Tatarji, pozdravljajoč z velikim spoštovanjem.

"Ka je?", je ponovil kan.

Ko so ga obvestili, kaj se je bilo dogodilo med stotnikom in kovačem, je dodal:

"In vi gledate, kakor štori in kakor neumni bivoli, kako z nasiljem uklonijo enega izmed vaših bratov, kako zaničujejo vaše običaje in kako gaz: vo vašo vero, pa godnjate zraven kakor stare babe, na mesto da bi se maščevali! Čemu se cmerite?"

In tri krat je ponovil z največjim zaničevanjem:

"Mevže! Mevže! Mevže!"

"Kaj naj storimo?" so vprašali nekateri. "Rusi imajo topove in bajonete!"

"Ali nimate morda tudi vi puške in bodala? Sramota, sramota za muslimane!"

Dagestanski meč se trese pred grozečim Rusom!

Iz oči navzočih Tatarjev so začele sikati iskre.

"Ha!", je nadaljeval Ahmed, "topov in bajonetov se bojite, zaničevanja pa ne? Ko imate izbirati med

ANA CHARPOVA BABICA

dipl. v Pragi in Bs. Airesu z dolgoletno prakso v porodnišnicah, se priporoča cenj. Slovenkam. — Sprejema penzionistke, posebno z dežele. — Prvovrstna postrežba.

CABRERA 4311 - U. T. 71 Pal. 2383

"TIVOLI" Bar

Zbirališče jugoslov. pomorščakov. — Prvovrstni orkester. — Menjavanje denarja po dnevnem tečaju. — Govori se slovensko in hrvatsko. — 1/2 litra piva: 0.30. — Črna kava: 0.20

Priporoča se lastnik: S P O N Z A

25 de Mayo 666

KROJAČNICA

P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom

Buenos Aires, Billinghurst 271 dpt. 2

(višina ulice Cangallo 3500)

NAZNANILO

Sporočam, da sem otvoril v lastni hiši

ul Ramón Lista esq. Espronceda 2606

(V. Devoto)

TRGOVINO JESTVIN

ter nudim cenj. odjemalcem točno postrežbo in zmerne cene. Blago se do naša na dom. — Cenj. rojakom se vlijudno priporočam

Viktor Cernič

Valerio Godina

KONSTRUKTER

zdravstvenih naprav

Konstrukcije, popravila in preuredbe vseh vrst

Velika izbira modernega mozaike

U. T. 59 Paternal 1925

12 de OCTUBRE 1606 Bs. Aires

MALI OGLASI

DR. MIGUEL F. VAQUER

Zdravnik bolnišnic Rawson in Salalerry. — Clinica General de Niños. Tinogasta 5744 U. T. Liniers 548

NAZNANILO. Sporočam, da sem se preselila iz ul. Fraga 61 ter bom, kakor doslej, razpolagala vedno le z zanesljivo dobrimi službami za matrimonio, služkinje, sobarice itd. **BERTA CERNIČ**, Dorrego 1583 (pol kvadre od Rivere 1900) — U. T. 54, Darwin, 3583.

Diplomirana krojačnica

Najboljša postrežba in najboljše cene najdeš pri

LEOPOLD UŠAJ

BARRIO DE LA PATRIA

Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele. Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calles VILLARROEL 1476

Višina Dorrego 900

U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dospejo

4. Cap Arcona
9. H. Monarch
11. Campana in C. Sto. Tome

Proti Evropi odplovejo

6. Eubee
7. Arlanza
8. H. Patriot
12. C. Norte

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	0.20
100 lir	30.70
100 šilingov	74.—
100 mark	152.50
1 funt št.	18.70
100 fr. frankov	25.—
100 čsl. kron	16.20
100 dolarjev	377.—

BAR-RESTAVRACIJA

"ZEPPELIN"

25 de MAYO 722 U. T. 31-3977

Izvrstna godba od 3. pop. do 1. po polnoči. Odprto podnevi in ponoči

Pivo iz sodov in v steklenicah.

Quilmes chop 8 0.25

Samo pristna pijača

Menjavanja denarja po vsakodnevem tečaju

ALEXANDER DUMAS:

SULTANETA - KANOVA HČERKA

Povedati moramo, da Ammalat beg ni prisostvoval prizoru, ki smo ga pravkar opisali. Brž ko je uzri Ruse, s katerimi ni hotel imeti kakšnega incidenta, ki bi utegnil roditi hude posledice, je rekel nekaj besed stariki, svoji nekdanji dojlji, ki je bila sledila vsem prejšnjim mladeničevim vezbam s pogledi, polnimi materinske ljubezni, zajahal je konja ter se vrnil na svoj dom, ki je kakor orlovsko gnezdo kraljeval nad vasjo Buinaki.

Komaj pa je bil eden izmed najbolj imenitnih odličnikov zapustil pozorišče, se je pojavil na njem drug, vsega uvaževanja vreden mož.

II

Novodošli je bil jezdec srednje postave, vendar pa močan kakor Herkules, in po zunanosti je bilo sklepati, da pripada kakšnemu avarskemu plemenu.

Nosil je čelado in pleten oklep, v levici majhen ščit, s pasu pa mu je visela ravna sablja.

Opremi prišleca, še danes v vsem enaki oni, ki so jo nosili križarji, je manjkal samo križ iz rdečega blaga, ki so ga imeli prišleci na desni strani prsni okoli prebivalci gora, ki so ostali zvesti krščanski veri.

Tisti pa, ki so iz prepričanja ali po silni postali muslimani, so ohranili isto opremo, a brez znaka našega odrešenja.

Jezdec, o katerem govorimo, je spremljal pet "nukrov", oboroženih kakor on.

Po prahu, ki je pokrival došleca, njegove spremljevalce, in po utrujenosti konj je bilo videti, da imajo za seboj dolgo in hitro jezo.

Spretni jezdec, t. j. mož, ki smo ga pravkar opisali, jezdec mimo ruskih vojakov, na katere je metal pogled polne žaljivega prezira, se je toliko približal puškam, da je podrl eno izmed piramid; nadaljeval pa je jezo, kakor da se nič ni zgodilo, dočim so njegovi "nukri" z največje brezbriznostjo pustili, da so njihovi konji teptali na tleh ležeče puške.

Vojak, ki je bil na straži in ki je bil že od daleč zaklical jezdecu: "Nazaj!" — ukaz pa, kakor smo videli, ni naredil nobenega činka — je prikočil ter pograbil za ude došlečevega konja, dočim so ostali vojaki začeli godrnjati proti muslimanom, ker jih je bil njihov prezir užalil.

"Kdo si?", je vprašal jezdec vojak, ki je držal konja za ude.

"Malo časa si v teh krajih, če nisi spoznal v meni Ahmeda, avarskega kana", je mirno in v tatarskem jeziku odgovoril jezdec ter potegnil ude iz vojakovih rok. "Pa se mi le zdi, da sem pustil Rusom lansko leto prav

dober spomin nase v bližini Bakija."

Obrnil se je nato do enega izmed svojih "nukrov" ter dodal:

"Prevedi tem psom na njihov jezik ono, kar sem jim moral povedati!"

"Nuker" je v rusčini ponovil do pičice vse besede, ki jih je bil v tatarsčini pravkar izgovoril Ahmed kan.

"To je Ahmed kan, Ahmed kan!", so ponovili v zboru vsi vojaki. "Primo ga! Sedaj, ko ga imamo, ga ne smemo izpustiti! Maščujmo se za poraz pri Bakliju!"

"Nazaj, lovovi!", je zavpil Ahmed kan ter z bičem udaril stražo po roki.

"Mar si pozabil, da sem ruski general?"

Ahmed je izgovoril sedaj te besede v tako čisti moskovščini, da so ga vojaki prav dobro razumeli.

"Ruski izdajalec si! To si hotel reči!" so vzkliknili nekateri vojaki. — "Peljimo ga k stotniku ali pa v Derbent, k polkovniku Verkovskemu!"

"Samo v peklo bom šel jaz v družbi takšne golazni", je odvrnil Ahmed s prezir.

Izrekel je te besede, dvignil konja na zadnji nogi, ga obrnil najprej na desno in potem na levo, ga močno ošvrknil z bičem ter ga v skoku pognal črez vojaška tako, da se je ta zgrudil.

"Nukri" so pognali svoje konje v galop ter so sledili kanu, ki je, po kakšnih sto korakih hitre jeze, pustil konja, da je spet počasneje stopal.

Šele tedaj je Ahmed zapazil tatar-